

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.134/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szőke Norbert ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Bocskai u. 30.) által képviselt felperes neve(címelakos) felperesnek, a Dr. ... jogtanácsos által képviselt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság (4400 Nyíregyháza, Bujtos u. 2. szám alatti székhelyű) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4. P.21.419/2008/8. számú ítélete ellen a felperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és mellőzi a felperes perköltség fizetésére kötelezését.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A kőműves vállalkozó felperes keresetében a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése és 339. §-ának (1) bekezdése alapján közigazgatási jogkörben okozott kár jogcímén az alperest 183 600 Ft tőke és ennek 2008. június 25. napjától esedékes törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni arra alapítottnak, hogy az alperes alkalmazottja 2008. június 8-án közúti ellenőrzés során jogellenesen vonta be a gépjárműve forgalmi engedélyét a gépjármű engedély nélküli átalakításának megalapozatlan megállapítása mellett. A szabálysértési hatóság az ellenőrzés nyomán ellene indított szabálysértési eljárást megszüntette. Megállapította, hogy a szabálysértést nem követte el, mert nem minősül a jármű átalakításának a beépített ülőhelyek számának ideiglenes csökkentése, amely tény a kereset szerint a közúti ellenőrzés során is egyértelmű volt. Az alperesi alkalmazott jogellenes eljárása miatt 17 napon át gépjármű

bérletre szorult, amellyel a csatolt számlával igazoltan a keresetében követelt kiadása merült fel.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a szabálysértési eljárás megszüntetésének ténye az alperes kártérítési felelősségének jogalapját nem teremti meg, az intézkedő rendőrök a helyszínen jogszerűen jártak el. Perköltséget nem igényelt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest az alperes javára 15 000 Ft perköltség 15 napon belüli megfizetésére. Az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolásában rögzített álláspontja szerint a kereset elbírálásakor a bíróságnak az intézkedő rendőrök magatartása jogszerűségének megítéléséhez abban kellett állást foglalnia, hogy a gépkocsi engedély nélküli átalakítása vagy a felperesi érveléssel egyezően csupán az ülőhelyek számának ideiglenes csökkentése történt-e meg. Ezért, mivel a szabálysértési hatóság az intézkedő rendőrök meghallgatása nélkül, pusztán a felperes nyilatkozata és a helyszíni fotó alapján határozott, és mert a Pp. 4. §-ának (1) bekezdése alapján a szabálysértési határozat tényállása a bíróságot nem köti, a mindkét oldalról bejelentett tanúk vallomását, és a csatolt iratok tartalmát, valamint a felek nyilatkozatait együttesen mérlegelve arra a meggyőződésre jutott, miszerint azt megállapítani nem lehetett, hogy csak az ülés ideiglenes kiszerelese és nem végleges engedély nélküli átalakítás történt. A szabálysértési hatóság határozata és a felperesi tanúk vallomása ugyanis nem alkalmas az ülés ideiglenes kiszerelesének alátámasztására azon peradatokkal szemben, hogy a felperes a közúti ellenőrzés alkalmával tett nyilatkozatban aláírásával igazoltan a szabálysértés tényét elismerte, az intézkedő rendőr két hónappal korábban már ellenőrizte a felperes gépjárművét, s a jelen helyzettel egyezően akkor is azt tapasztalta, hogy az ülés hiányzott, és annak helyén ténylegesen - funkcióját tekintve - deszkalapokkal borított, ülésként szolgáló láda állt. Ezért az alperes alkalmazottai a gépjármű forgalmi engedélyének bevonásakor jogszerűen jártak el, jogellenesség hiányában a felperes kártérítési igénye megalapozatlan.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a keresetének történő helytadás, az alperes perköltségben marasztalása iránt a felperes élt fellebbezéssel. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a peradatok téves mérlegelésével állapított meg a kereseti tényállással ellentétes tényállást. A felperesi tanúk ugyanis igazolták, hogy az ülés eltávolítása nem véglegesen, hanem ideiglenesen, a szerszámos láda elhelyezése miatt történt. Az ellenőrzésről készült rendőri jelentős tartalma az intézkedő rendőr tanúvallomásával is megerősítetten nem valós. A jelentés tartalmával és a tanú vallomásával ellentétben a felperes részéről sem június 8-án, sem a korábbi ellenőrzéskor nem hangzott el olyan, hogy az ülést véglegesen, a munkásai ki-és beszállásának megkönnyítése végett vette volna ki. Az intézkedés alkalmával az alperes alkalmazottja - amint azt vallomásában is elismerte, - rá sem kérdezett az ülés kivételének okára, meg sem kísérelte a végleges vagy ideiglenes eltávolítás tisztázását. Az intézkedéskor az írásbeli elismerése a forgalmi engedély átadás, átvételére és nem a szabálysértés ténybeli elismerésére vonatkozott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult azzal, hogy perköltség igényt a másodfokú eljárásban sem

támasztott. Álláspontja szerint a tanúvallomások értékelésekor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperesi tanúk a családtagjai, illetve az egyik az alkalmazottja, s hogy a korábbi közúti ellenőrzés is a perbelivel azonos állapotot talált. Nagy jelentősége van annak is, hogy az ülés helyén egy deszkalappal lefedett ülésre alkalmas láda volt. Az eset összes körülményei alapján az intézkedő rendőr az adott helyzetben általában elvárhatóan járt el. A jogalkotói szándék nem irányul arra, hogy az üléseket az ideiglenesség jelszava mögé bújva folyamatosan ki-beszereljék és annak helyén egyéb ülőalkalmatosságot helyezzenek el. Ellenkező esetben a jogszabály elvesztené jelentőségét, baleset megelőző szerepét, a gépjármű vezetője minden ellenőrzés alkalmával hivatkozhatna az ülések ideiglenes kiszerezésére.

Az ítéletábrla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt az ügy érdemében alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság megalapozott ítéleti tényállást állapított meg és abból helytállóan következtetett az alperes kártérítési felelőssége jogalapjának hányára. Helyesen állapította meg, hogy a Pp. 4. §-ára figyelemmel a szabálysértési hatóság határozatában foglaltak (de ugyanígy a 4. sorszám alatt csatolt, a ... Városi Polgármesteri Hivatal Jegyzőjének, mint elsőfokú közlekedési igazgatási hatóságnak a jármű forgalomból való ideiglenes kivonása ügyében a közlekedési igazgatási eljárást a beépíthető ülőhelyek számának ideiglenes csökkenthetősége okán megszüntető határozata) az alperes kárfelelősségét elbíráló polgári bíróságot nem kötik. Így a kártérítési perben az elsőfokú bíróság önállóan vizsgálhatta, hogy az intézkedő rendőr magatartásához kapcsolódhat-e kártérítési felelősség. Nem volt eljárásjogi akadálya tehát annak, hogy a rendelkezésére állt, az említett hatóságok eljárásánál lényegesen gazdagabb bizonyítékok és adatok együttes mérlegelése eredményeként az említett hatóságoktól eltérő tényállást állapítson meg. (BH. 1996/9/473., 1996/12/638., 2003/457.)

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 44. §-ának (1) bekezdés e) pontja és (2) bekezdésének felhatalmazása szerint a rendőrség - külön jogszabály alapján - a közúti közlekedés ellenőrzése keretében jogosult a járművek átalakítására vonatkozó előírások megtartásának ellenőrzésére.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és összevonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM. rendelet (a továbbiakban: R.) 84. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a forgalmi engedélyt a helyszínen elveszi, ha a járművet a külön jogszabályban meghatározott engedély nélkül átalakították.

E § (5) és (6) bekezdései alapján a forgalmi engedély elvételéről az elvétel okát is tartalmazó átvételi elismervényt ad, és a forgalmi engedélyt, valamint az intézkedésről készült jelentés (feljelentés) egy példányát 3 napon belül megküldi az üzemben tartó lakóhelye (székhelye) szerint illetékes közlekedési igazgatási hatóságnak.

Az 5/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 2. §-ának (2) bekezdésébe foglalt fogalom meghatározás szerint jármű átalakítása a már forgalomba helyezett jármű olyan megváltoztatása, amely a típusbizonyítványban, korábbi átalakítási engedélyben meghatározott adat, illetőleg közlekedésbiztonsági vagy környezetvédelmi jellemző módosulását eredményezi.

Ugyanezen § (3) bekezdésének d) pontja értelmében nem minősül átalakításnak a járműbe beépített ülőhelyek számának ideiglenes csökkentése.

Az alperes alkalmazottja közlekedési igazgatási jogkörben járt el a felperes engedélyének elvételekor, ezért - amint azt az elsőfokú ítélet indokolása helyesen tartalmazza - a kereset jogalapja a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése és 339. §-ának (1) bekezdése alapján ítélandó meg. E szerint a felperest terhelte az alperes alkalmazottja magatartásának jogellenessége, a kár, és a kettő közötti okozati összefüggés bizonyítása, míg az alperesre annak bizonyítása hárult, hogy az intézkedő rendőr az adott helyzetben általában elvárhatóan járt el.

A következőket bírói gyakorlat szerint a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét - még jogellenesség esetében is - csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. E körbe sorolható az, ha az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és döntés nem mérlegelés eredménye. Abban az esetben azonban, ha a jogalkalmazás során jogilag releváns tények körét meghatározva tényállást kell megállapítani, jogszabályokat kell értelmezni, a közigazgatási szerv tévedése, illetve hibája kívül esik a felróhatóság körén. (BH. 1996/311., 20000/55., 2001/423., 2003/236. sorszám alatt közzétett eseti döntések.)

Ennélfogva a beépített ülőhelyek száma ideiglenes csökkentésének tényén alapuló hatósági határozatok az intézkedő rendőr magatartásának jogellenessége és felróhatósága bizonyítására nem alkalmasak.

Az ítélet tábla - indokaira is kiterjedően - osztotta az elsőfokú bíróság azon mérlegelését, hogy a felperes az ülések számának eseti jellegű ideiglenes csökkentését a perben sikerrel nem bizonyította.

A felperes gépjárműve a 2003. évi átalakítási engedély alapján 9 üléses. Mind a perbeli ellenőrzéskor, mind - az engedély nélküli átalakítás jogkövetkezményeire való szóbeli figyelmeztetéssel zárult - 2008. április 16-i ellenőrzéskor eljáró **JS** rendőr törzsszázlós abban csak 8 ülést talált, és mindkét alkalommal a jobb hátsó ajtó mellett kiserelt ülés helyén egy, ülésre alkalmas, deszkalappal lefedett műanyagláda állt. A felperes tárgyalási nyilatkozatában megerősítette (8. sorszámú jegyzőkönyv) **JS** tanú vallomását, hogy az április 16-i ellenőrzés alkalmával elhangzott, hogy általános jelleggel van kiserelve az ülés azon okból, hogy a munkásai ki-és beszállását könnyebbé tegye. A jelen ellenőrzéskori állapot a korábbival teljesen megegyezett, s a felperes az általa aláírt írásbeli nyilatkozatban - ami állításával ellentétben nem a forgalmi engedély átvételi elismeréséről szólt, azt ugyanis az intézkedő rendőr adta az ő részére - a korábbi ellenőrzéskor elhangzott figyelemfelhívás és tájékoztatás ismeretében, minden ellenvetés nélkül elismerte az ülés eltávolítását és a gépkocsi engedély nélküli műszaki átalakítását.

Mindezekkel szemben a felperes által felajánlott tanúbizonyítások nem voltak meggyőzőek. A felperes alkalmi munkása, **IM** tanúvallomásában ugyan azt adta elő, hogy az ülést költözéskor, vagy ha több helyre mennek dolgozni, alkalmanként veszik ki egy, kettő, vagy maximum három napra, s noha magát érdektelennek mondta, a felperessel szembeni elkötelezettsége miatt nyilvánvalóan a felperessel szemben lojális. Még e tanú vallomása alapján is az állapítható meg, hogy a felperes majdhogynem rendszeresen közlekedett az adott állapotban a gépkocsival, kőműves vállalkozó lévén ugyanis a tanú által indokként

megjelölt esetek nyilvánvalóan nem ritkák, korábban Nyíregyházán is érte őket hasonló körülmények között - akkor ilyen jogkövetkezménnyel nem járó - közúti ellenőrzés.

A felperes tárgyalási nyilatkozata szerint a ládában a saját szerszámaikat tartotta, s ezen kívül további két szerszámosláda van a kocsiban, melyekben a munkásai szerszámaik vannak. Jelen alkalommal a kocsiban három felnőtt és egy gyermek utazott. Az ítélet táblája álláspontja szerint a kerti munkákhoz szükséges szerszámok elhelyezésének nyilvánvalóan egyszerűbb módja is adódott volna, mint az ülés kivétele és helyére a felperes szerszámaik helyett ezúttal a kerti szerszámokat tartalmazó, ülésre alkalmas, zsáldeszka vastagságú, a fényképfelvételen összedolgozottnak és rögzítettnek tűnő két deszkával lefedett műanyagládák elhelyezése. Ezért meglehetősen kétséges a felperesnek és a tanúként meghallgatott feleségének azon állítása, hogy az ülést indulás előtt vették ki, hogy a kerti szerszámokat tartalmazó műanyagládát a helyére tegyék, s azért fedték le, hogy abba ne lehessen beleslátani. Minderről egyébként a gépkocsiban utazó **MI-nak**, a felperes apósának tudomása nem volt.

A tényállás szempontjából annak nincs jelentősége, hogy az intézkedéskor a rendőr a látott helyzetre - a korábbi ellenőrzéskor elhangzottakra figyelemmel - már nem kért magyarázatot, és arra a felperes magatartása sem indította. Számára nem volt kétséges, hogy az adott módon lefedett és elhelyezett láda az állandó jelleggel kiszerezett ülés funkcióját tölti be, és nem ideiglenes ülésszám csökkentéssel áll szemben.

Az alperes alkalmazottja az ellenőrzéskor döntési helyzetbe került. Az általa észlelt és a rendelkezésére állt információk mérlegelése alapján kellett a tényállást megállapítania, és olyan, nem egyértelmű jogszabályi rendelkezést kellett alkalmaznia, amelyben a forgalmi engedély elvételének feltételeként megszabott, a korábbi átalakítási engedélyben meghatározott adat módosulásának műszaki tartalmát jogértelmezéssel kellett meghatároznia. Így részéről a helyszínen a forgalmi engedély elvétele az alperes kártérítési felelősségének jogalapját még akkor sem teremtené meg, ha az ülés aznapi ideiglenes kivétele lenne a való tény.

Az ítélet táblája a kifejtett, és részben kiegészített indokok alapján az elsőfokú bíróság döntését érdemben törvényesnek és megalapozottnak találta, s az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján csak részben, a felperes perköltség fizetésére kötelezése tekintetében változtatta meg.

A Pp. 78. §-ának (2) bekezdése alapján a bíróság a perköltség felől hivatalból határoz, kivéve, ha a pernyertes fél a perköltség tárgyában való határozathozatal mellőzését kéri.

Az alperes mind a kereseti, mind a fellebbezési ellenkérelmében a felperes perköltség fizetésére kötelezésének mellőzését kérte, ezért az ítélet táblája az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával mind az elsőfokú, mind a fellebbezési eljárási költség tekintetében az alperes ellenkérelmének megfelelően határozott.

D e b r e c e n, 2009. március hó 31.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő